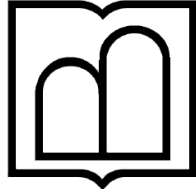

الله الرحمن الرحيم

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

تأثیر اضطراب دندانپزشکی مادران بر زمان اولین مراجعه به دندان‌پزشک و میزان پوسیدگی در

کودکان

استاد راهنما:

دکتر سمیه حکمت‌فر

دکتر ندا محمدپور

نگارش:

مریم شیردل

دی‌ماه ۱۴۰۲

کد پایان‌نامه: د/پ/۰۹۹

تقدیم به

پدر و مادر عزیز و مهربانم

که در سختی ها و دشواری های زندگی، همواره یاری دلسوز و خداکار

و پشتیبانی محکم و مطمئن برایم بوده اند.

تقدیر و سپاسگزاری

از استاد راهنمای کراتقدم خانم دکتر سمیه حکمت فرکه وجودشان همیشه قوتی برای انجام کارهایم بوده است و بدون شک انجام این پایان نامه بدون کمک و راهنمایی های ارزنده ایشان امکان پذیر نبوده است، کمال تشکر را دارم.

از استاد فاضل و اندیشمند محمد پور به عنوان استاد مشاور که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خود قرار داده اند، کمال تشکر را دارم.

همچنین این جانب بر خود وظیفه میدانم در کسوت شاگردی از زحمات و خدمات ارزشمند اساتید کراتقدم دانسگده دذانسزگی اردیل تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده

تأثیر اضطراب دندانپزشکی مادران بر زمان اولین مراجعه به دندانپزشک و میزان پوسیدگی در کودکان

مقدمه: یکی از عوامل روانی مؤثر بر رفتارهای بهداشت دهان و دندان، اضطراب دندانپزشکی است که ممکن است این اضطراب به کودک نیز انتقال یابد و باعث کاهش مراجعه به دندانپزشک به خاطر ترس یا اهمال کاری در مراجعه به دندانپزشک گردد. با این فرضیه ذکر شده، این مطالعه با هدف بررسی تأثیر اضطراب دندانپزشکی مادران بر زمان اولین مراجعه به دندانپزشک و میزان پوسیدگی در کودکان انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه‌ی مقطعی بر روی ۲۲۰ کودک ۳ تا ۶ ساله و مادران مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی در سطح شهر اردبیل در سال ۱۴۰۲ انجام شد. اضطراب دندانی مادران با مقیاس تعدیل‌شده اضطراب دندانی (MDAS) اندازه‌گیری شد. تجربه‌ی پوسیدگی کودکان با استفاده از شاخص dmft محاسبه گردید، در نهایت داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن، رگرسیون خطی چندگانه، آزمون کروسکال والیس تحلیل گردید. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۲۶ استفاده گردید. سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج: نتایج بررسی نشان داد که مادران در اکثر موارد (۶۹/۱ درصد)، اضطرابشان در سطح کم یا فاقد اضطراب بودند، با این وجود ۱۱/۸ درصد مادران اضطراب دندانپزشکی بالا و شدید داشتند که این اضطراب با افزایش سن کاهش معناداری داشت ($P=۰/۰۴۳$)، اما تحصیلات مادران تأثیری بر اضطراب دندانپزشکی آن‌ها نداشت ($P=۰/۱۱۸$). رابطه‌ی معناداری بین اضطراب دندانپزشکی مادر و علت مراجعه (ویزیت و پوسیدگی) وجود داشت ($P=۰/۰۰۸$). همچنین با افزایش اضطراب دندانپزشکی مادران میزان dmft و سن مراجعه‌ی اولیه کودک به دندانپزشک افزایش می‌یافت ($P<۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: در کل نتایج نشان داد که با افزایش میزان اضطراب مادران، شاخص dmft کودک و سن مراجعه‌ی به دندانپزشک افزایش می‌یافت.

کلمات کلیدی: اضطراب، اضطراب دندانپزشکی، پوسیدگی دندانی.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده.....	أ

فصل اول: معرفی پژوهش

۱-۱. مقدمه، بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش.....	۱
۲-۱. اهداف پژوهش.....	۲
۳-۱. هدف کلی.....	۲
۴-۱. اهداف اختصاصی.....	۲
۵-۱. اهداف کاربردی.....	۳
۶-۱. سؤالات پژوهش.....	۳
۷-۱. فرضیه‌های پژوهش.....	۳
۸-۱. تعریف واژه‌ها.....	۴

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱-۲. مقدمه.....	۵
۲-۲. مبانی نظری پژوهش.....	۵
۱-۲-۲. اضطراب.....	۵
۲-۲-۲. تعریف اضطراب.....	۵
۳-۲-۲. اضطراب طبیعی.....	۸
۴-۲-۲. مؤلفه‌های اضطراب.....	۸
۵-۲-۲. نظریه‌های روان‌شناختی اضطراب.....	۹
۱-۵-۲-۲. نظریه‌ی روان‌کاوی.....	۹
۲-۵-۲-۲. نظریه‌ی رفتارگرایی.....	۱۰
۳-۵-۲-۲. دیدگاه زیست‌شناختی.....	۱۱
۴-۵-۲-۲. نظریه‌ی یادگیری اجتماعی - شناختی.....	۱۱
۵-۵-۲-۲. نظریه‌های شناختی.....	۱۲
۶-۲-۲. اضطراب دندانپزشکی.....	۱۲
۷-۲-۲. سبب‌شناسی اضطراب دندانپزشکی.....	۱۴
۸-۲-۲. پوسیدگی دندان.....	۱۵
۹-۲-۲. پوسیدگی زودهنگام دوران کودکی.....	۱۶
۱۰-۲-۲. اهمیت معاینه منظم دندانپزشکی و سن اولین مراجعه.....	۲۰

۲۲	تشخیص پوسیدگی دندان.....	۱۱-۲-۲
۲۲	روش‌های تشخیصی موجود.....	۱۲-۲-۲
۲۳	عوارض پوسیدگی دندان.....	۱۳-۲-۲
۲۴	عوامل خطر پوسیدگی دندان.....	۱۴-۲-۲
۲۴	ارزیابی پوسیدگی دندان.....	۱۵-۲-۲
۲۶	روش‌های پیشگیری.....	۱۶-۲-۲
۲۹	روش‌های درمان.....	۱۷-۲-۲
۲۹	ترمیم.....	۱-۱۷-۲-۲
۳۰	روش ترمیم آتروماتیک.....	۲-۱۷-۲-۲
۳۰	روش ساندویچ.....	۳-۱۷-۲-۲
۳۰	روکش استنلس استیل (SSC).....	۴-۱۷-۲-۲
۳۱	Preveneered Stainless steel crown.....	۵-۱۷-۲-۲
۳۲	Veneering of Stainless Steel Crowns.....	۶-۱۷-۲-۲
۳۲	Open-faced stainless steel crown.....	۷-۱۷-۲-۲
۳۳	روکش رزین کامپوزیت.....	۸-۱۷-۲-۲
۳۳	روکش سلولوئیدی.....	۹-۱۷-۲-۲
۳۴	روش‌های ترمیم دندان‌های شیری با درگیری پالپ.....	۱۰-۱۷-۲-۲
۳۴	استفاده از سیم‌های ارتودنسی آلفا و امگا شکل.....	۱۱-۱۷-۲-۲
۳۵	Stainless steel prefabricate post.....	۱۲-۱۷-۲-۲
۳۵	Nickel-chromium cast post with macroretentive element.....	۱۳-۱۷-۲-۲
۳۵	پست‌های کامپوزیت رزینی.....	۱۴-۱۷-۲-۲
۳۶	Reinforcement fiber.....	۱۵-۱۷-۲-۲
۳۶	پست‌های فایبرگلاس.....	۱۶-۱۷-۲-۲
۳۷	۳-۲. مروری بر پیشینه‌ی تحقیق.....	۳-۲
۳۷	۱-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در ایران.....	۱-۳-۲
۴۰	۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج.....	۲-۳-۲
۴۳	۳-۳-۲. جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش.....	۳-۳-۲

فصل سوم: مواد و روش‌ها

۴۳	۱-۳. نوع مطالعه و روش پژوهش.....	۱-۳
۴۳	۲-۳. جامعه‌ی آماری پژوهش.....	۲-۳
۴۳	۳-۳. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.....	۳-۳
۴۳	۴-۳. ابزار و روش گردآوری داده‌ها.....	۴-۳
۴۴	۵-۳. زمان و مکان انجام پژوهش.....	۵-۳
۴۵	۶-۳. متغیرهای پژوهش.....	۶-۳
۴۵	۷-۳. روش‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها.....	۷-۳

۴۶ ..... ۸-۳. ملاحظات اخلاقی.....

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

- ۴۷ ..... ۱-۴. آمار توصیفی.....
- ۴۷ ..... ۱-۱-۴. سن کودک مورد بررسی.....
- ۴۷ ..... ۲-۱-۴. سن مادران مورد بررسی.....
- ۴۸ ..... ۳-۱-۴. تحصیلات مادران مورد بررسی.....
- ۴۸ ..... ۴-۱-۴. وضعیت آخرین مراجعه به دندانپزشک.....
- ۴۹ ..... ۵-۱-۴. علت مراجعه بیماران به دندانپزشک.....
- ۴۹ ..... ۶-۱-۴. سن اولین مراجعه به دندانپزشک.....
- ۵۰ ..... ۷-۱-۴. آماره‌های توصیفی شاخص dmft در کودکان مورد بررسی.....
- ۵۰ ..... ۸-۱-۴. تعیین میزان اضطراب دندانپزشکی مادران با استفاده از مقیاس اصلاح‌شده‌ی اضطراب دندانپزشکی.....
- ۵۱ ..... ۲-۴. بررسی توزیع داده‌های مورد بررسی.....
- ۵۲ ..... ۳-۴. آمار تحلیلی.....
- ۵۲ ..... ۱-۳-۴. تعیین تأثیر سن مادر بر روی میزان اضطراب دندانپزشکی.....
- ۵۳ ..... ۲-۳-۴. تعیین تأثیر تحصیلات مادر بر روی میزان اضطراب دندانپزشکی.....
- ۵۴ ..... ۳-۳-۴. تعیین ارتباط بین میزان اضطراب مادر با اولین مراجعه‌ی اولیه کودک به دندانپزشک و شاخص dmft.....
- ۵۵ ..... ۴-۳-۴. تعیین ارتباط بین میزان اضطراب مادر با علت مراجعه‌ی اولیه کودک به دندانپزشک.....

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

- ۵۶ ..... ۱-۵. بحث.....
- ۶۲ ..... ۲-۵. نتیجه‌گیری.....
- ۶۳ ..... ۳-۵. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش.....
- ۶۳ ..... ۱-۳-۵. پیشنهادها.....
- ۶۳ ..... ۲-۳-۵. محدودیت‌ها.....
- ۶۴ ..... منابع.....

فهرست جدول‌ها

عنوان

صفحه

جدول ۱-۲: جنبه‌های اضطراب.....	۹
جدول ۲-۲: شیوع پوسیدگی دندان‌های شیری در ایران.....	۱۶
جدول ۳-۲: طبقه‌بندی پوسیدگی زودرس کودکی بر اساس شدت و اتیولوژی.....	۱۸
جدول ۴-۲: طبقه‌بندی پوسیدگی زودرس کودکی بر اساس الگوی پوسیدگی.....	۱۹
جدول ۱-۳: متغیرهای مورد بررسی.....	۴۵
جدول ۱-۴: درصد فراوانی سن کودکان مورد بررسی.....	۴۷
جدول ۲-۴: درصد فراوانی سن مادران مورد بررسی.....	۴۷
جدول ۳-۴: درصد فراوانی تحصیلات مادران مورد بررسی.....	۴۸
جدول ۴-۴: درصد فراوانی آخرین مراجعه به دندانپزشک.....	۴۸
جدول ۵-۴: درصد فراوانی علت مراجعه بیماران به دندانپزشک.....	۴۹
جدول ۶-۴: درصد فراوانی سن اولین مراجعه به دندانپزشک.....	۴۹
جدول ۷-۴: آماره‌های توصیفی شاخص dmft در کودکان مورد بررسی.....	۵۰
جدول ۸-۴: وضعیت اضطراب دندانپزشکی مادران مورد بررسی.....	۵۰
جدول ۹-۴: بررسی توزیع داده‌های مورد بررسی.....	۵۱
جدول ۱۰-۴: ضریب همبستگی اسپیرمن برای بررسی ارتباط سن مادر با اضطراب دندانپزشکی.....	۵۲
جدول ۱۱-۴: تعیین تأثیر سن مادر بر روی میزان اضطراب دندانپزشکی.....	۵۲
جدول ۱۲-۴: تعیین تأثیر تحصیلات مادر بر روی میزان اضطراب دندانپزشکی.....	۵۳
جدول ۱۳-۴: ضریب همبستگی اسپیرمن برای ارتباط بین اضطراب دندانپزشکی مادر با شاخص dmft و زمان مراجعه- ی اولیه‌ی کودک.....	۵۴
جدول ۱۴-۴: رگرسیون خطی چندگانه برای بررسی هدف مورد بررسی.....	۵۴
جدول ۱۵-۴: تعیین ارتباط بین میزان اضطراب مادر با علت مراجعه‌ی اولیه کودک به دندانپزشک.....	۵۵
جدول ۱۶-۴: آزمون پست هاک بنفرونی برای مقایسه‌ی دوه‌دو متغیرها.....	۵۶

فهرست شکل‌ها

عنوان

صفحه

شکل ۱-۲: دندان‌های پوسیده‌شده کودک..... ۱۸

شکل ۲-۲: استراتژی پیشگیری از پوسیدگی زودرس کودکی..... ۲۹